



forum for  
natur og  
friluftsliv  
Nordland

Fauske, 06. august, 2012

Rana kommune v/Plankontoret  
Post: Boks 173,  
8601 Mo i Rana

E-post: [postmottak@rana.kommune.no](mailto:postmottak@rana.kommune.no)

## Høringsuttalelse detaljreguleringsplan Nasa kvartsføremst, Rana kommune.

*Forum for Natur og Friluftsliv i Nordland, FNF Nordland, er et nettverk for 14 natur- og friluftslivsorganisasjoner i Nordland, med til sammen over 20 000 medlemskap. FNF Nordland arbeider for å sette friluftslivet og dets behov på dagsorden og øke bevisstheten om helse og livskvalitet samt viktigheten av å ta vare på naturen og miljøet rundt oss. FNF Nordland arbeider også for å sikre arealer for et aktivt friluftsliv. De frivillige natur- og friluftslivsorganisasjonene er med sin demokratiske styreform og åpne medlemsadgang et talerør for de store grupper av allemannsrettighetshavere i norsk utmark.*

Denne uttalelsen er gjort i nært samarbeid med *Naturvernforbundet i Nordland og Rana Turistforening.*

### Sammendrag

En realisering av Nasa kvartsføremst vil ha store konsekvenser for friluftsliv, landskap og natur- og kulturverdier. Den særegne naturen og unike landskapet med de mange landskapselementene har stor betydning for opplevelsesverdien og for friluftsliv. En realisering av kvartsbuadet vil gjøre område mindre attraktiv og vil ha negativ effekt på opplevelsesverdien. Det gjelder særlig for de som ferdes på den merkete stien fra Randalsvollen til sølvgruvene på svensk side.

Tiltaket vil medføre endringer i områdets inngrepsstatus og 14 -15 km<sup>2</sup> inngrepsfri natur vil endre status, hvorav ca 11 km<sup>2</sup> villmarkspregete områder vil gå over til INON-sone 2.

Tiltaket vil ha negative konsekvenser på fjellrev og snøugle og store rovdyr gjennom forringelse av leveområder og forstyrrelser og støy. Konsekvensene for flora, vegetasjon og naturtyper vurderes å bli store negative. 0-alternativet er bare generelt utredet og lite spesifikt. FNF Nordland mener det er stor grunn til å stille spørsmålstejn om tiltaket er nødvendig i forhold til de store natur- og miljøkonsekvensene.

---

### Forum for Natur og Friluftsliv i Nordland

Storgt. 39, 8200 Fauske

Tlf: 952 26425

[www.fnf-nett.no/nordland](http://www.fnf-nett.no/nordland)

[nordland@fnf-nett.no](mailto:nordland@fnf-nett.no)

**Medlemmer i FNF Nordland:** Turistforeningene i Nordland, KFUM/ KFUK Speidere på Helgeland, Norges speiderforbund i Salten, Norges Jeger og Fiskeforbund Nordland, Nordland Orienteringskrets, 4H Nordland, Naturvernforbundet i Nordland, NOF Nordland, Sykklistenes Landsforening Bodø, Salten Naturlag, Leknes Padleklubb, Polarsirkelen Friluftsråd, Ofoten Friluftsråd, Vesterålen Friluftsråd

## **Generelt om tiltaket/planene**

Elkem AS Salten Verk ønsker å utnytte kvartsforekomsten på Nasafjellet i Rana kommune, Nordland i produksjonen av silisiumprodukter. Planområdet ligger på Nasafjellet vest for Bolna i Randalen, i et uberørt høyfjellsområde. Bryting av kvarts er planlagt i to separate dagbrudd – et vestlig og et østlig brudd (162 daa). Det vil bli anlagt en ca 7,5 km adkomstvei fra E6 til bruddområdet. I bruddområdet planlegges det i tillegg til bruddene, to gråbergstipper og et serviceområde/riggområde. Råsprengt kvarts vil bli transportert til oppredning enten ved Salten verk i Sørfold eller på RIT-området i Mo i Rana. Det legges opp til å drive bruddet i perioden mars – november og årlig planlegger Elkem å ta ut 150 000 tonn kvarts pr. år. I forbindelse med bruddene vil det også bli anlagt et service-område med plass for verkstedshall og personalrigg etc. Gråberg som må fjernes for å komme til forekomsten på en fornuftig måte, vil bli lagt i permanente tipper i nærheten av bruddene. Arealene for de ulike aktivitetene planlegges å utgjøre ca 950 daa.

I konsekvensutredningen kommer det frem at det planlagte bruddet med gråbergstipper vil ha størst negative konsekvenser for reindrift, friluftsliv, landskap og naturmiljø. Adkomstveien vil ha betydelige negative konsekvenser for landskap, kulturminner, reindrift og friluftsliv. Den østlige gråbergstippen vil dekke et betydelig areal, bl.a. turstien fra Randalsvollen til Nasa sølvgruver i Sverige. Dette vil også medføre store tap av INON og villmarkspregede områder.

## **Landskap og INON**

I konsekvensutredningen vurderes tiltaket å medføre store negative konsekvenser for landskapet og det er ingen menneskeskapte anlegg av vesentlig karakter i området fra før. Bruddet med massetipper vurderes å gi stor negativ konsekvens mens adkomstveien – alle tre alternativer, gir middels negativ konsekvens.

Kvartsbruddet ligger bare åtte kilometer fra Saltfjellet nasjonalpark og to kilometer fra landskapsvernområdet på Saltfjellet. Landskapsvernet er først og fremst opprettet for å ta vare på et egenartet og vakkert natur- og kulturlandskap med store løsmasseavsetninger. Det unike landskapet med de mange landskapselementene har stor betydning for opplevelsesverdien for friluftsliv. Anleggsvei alt. 1 vil dessuten være godt synlig for bilister og turister fra E6. Adkomstvei og bruddene med massetipper bidrar til store endringer i områdets inngrepsstatus: 14 -15 km<sup>2</sup> inngrepsfri natur vil endre status, hvorav ca 11 km<sup>2</sup> villmarkspreget natur vil gå over til sone 2. De alternative adkomstveiene vil ha svært lik endring av INON og vil få liten/middels negativ konsekvens for INON. Bruddet med tipper som ligger mer enn 3 km fra inngrep i dag, vil få store negative konsekvenser. Tap av villmarkspregede områder forsterker konflikten ytterligere.

INON er ikke bare en viktig indikator for hvordan vi har disponert og utnyttet utmarksarealene, men de resterende og sammenhengende inngrepsfrie naturområdene har også en viktig økologisk betydning og danner grunnlag for naturopplevelse. Nordland mister stadig arealer INON. Det store INON-tapet er i strid med norsk arealforvaltningspolitikk som har som målsetting at inngrepsfri natur i størst mulig grad skal bevares for framtida.

## **Naturmiljø**

Naturtypen Kalkrike områder i høyfjellet ble registrert og rødlistede artene grannsilde (NT) ble funnet i influensområdet til tiltaket og det foreligger gamle registreringer av artene

snøsoleie (VU) og snøgras (VU) i Artskart. Ut fra dette karakteriseres et belte sør for kvartslinsene som et område med middels verdi for vegetasjon. Øvrige områder gis liten verdi. Det mest verdifulle området vil kunne bli sterkt berørt av massetippene og konsekvensene for flora, vegetasjon og naturtyper vurderes å bli store negative. Det brukes store ressurser for å sikre den kritisk truede fjellreven hvor det i en årrekke har foregått overvåkning, utsetting av fjellrev (avlsprosjektet) og fôringsstasjoner ved hiene. Snøugla har gått fra å hekke regelmessig til uregelmessig og valg av hekkeområde varierer stort. Snøugla og fjellreven er på mange måter like og yngling og hekking henger i stor grad sammen med smånagernes populasjonsdynamikk. Det kan derfor ta mange år før det blir en vellykket yngle- og hekkesesong. I utredningen blir snøugla vurdert til ikke å være spesielt sårbar overfor menneskelig forstyrrelser, men det er faktisk slik at menneskelig forstyrrelser og faunakriminalitet er den største trusselfaktoren etter lav smånagerbestand. For disse truede artene er det viktig at området forblir minst mulig utsatt inngrep og forstyrrelser slik at leveområdene forblir inntakt.

### **Friluftsliv**

FNF Nordlands ser svært negativt på planene om kvartsbrudd på Nasa på grunn av de store konsekvenser for friluftsliv. Den særegne naturen og landskapet gjør Saltfjellet til et viktig område for utøvelse av friluftsliv. Videre er det slik at stillhet og uberørt natur er to av de viktigste kriteriene for friluftslivsutøvelse. Området er dessuten et lett tilgjengelig område og brukes til alle årstider. Rana Turistforening har lagt ned mye innsats og ressurser for å tilrettelegge for friluftsliv og merke stiene. Tiltaket vil ha negativ effekt på opplevelsesverdien for de som ferdes på den merkete stien fra Randalsvollen til sølvgruvene på svensk side (Nasaleden) og det fryktes at turstien og området vil bli mindre attraktiv. I konsekvensutredning kommer det tydelig frem at adkomstvei og drift med gråbergstippene vil gi store endringer i opplevelsesverdien. For natur- og friluftslivsinteressene er det viktig at områdets naturverdi og opplevelsesverdi opprettholdes og fortsatt fremstår uberørt for kommende generasjoner.

Det er foreslått avbøtende tiltak for å redusere de negative konsekvensene. Det er også foreslått å utarbeide miljøoppfølgingsprogram for anleggs- og driftsperioden. FNF Nordland anser likevel at summen av de negative konsekvenser for friluftsliv, landskap, naturmiljø og reindrift er av et så stort omfang at de foreslåtte avbøtende tiltak ikke vil være tilstrekkelig for å ivareta kvalitetene og verdiene. Det er derfor ikke ønskelig at planene om et kvartsbrudd lokalisert på Nasa realiseres.

### **Konklusjon**

FNF Nordland mener kvartsbruddets konsekvenser for viktige natur-, kultur og friluftslivsverdier er av et så stort omfang at vi går i mot planene på Nasafjellet.

For FNF Nordland

Erling Solvang  
Arbeidsutvalgsleder

Gisle Sæterhaug  
Daglig leder

## Kopi til

Rana kommune

Nordland fylkeskommune, Folkehelse

Nordland fylkeskommune, Plan og Miljø

Fylkesmannen i Nordland, Miljøvernavdelingen

Friluftslivets Fellesorganisasjon

Sametinget

Reindriftsforvaltningen i Nordland

